

**UCHWAŁA NR XXI/239/25
RADY GMINY ANDRESPOL**

z dnia 27 listopada 2025 r.

**przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Andrespol na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 41 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151, M.P. z 2025 r. poz. 118) oraz art. 10 ust. 2-2b ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 i z 2022 r. poz. 2600), Rada Gminy Andrespol uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Andrespol na lata 2026-2028, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Andrespol.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Andrespolu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Andrespol.

Przewodniczący Rady Gminy
Andrespol

Jan Woźniak

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XXI/239/25
Rady Gminy Andrespol
z dnia 27 listopada 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII**

W GMINIE ANDRESPOL

NA LATA 2026-2028

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	3
II. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych	5
1. Postrzegane problemy społeczne na terenie Gminy Andrespol.....	6
2. Alkohol	6
2.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych	6
2.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych	6
2.3. Wnioski dotyczące dorosłych mieszkańców	7
3. Narkotyki i inne substancje psychoaktywne	7
3.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych	7
3.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych	8
3.3. Wnioski dotyczące dorosłych	8
4. Nikotyna	8
4.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych	8
4.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych	9
5. Leki i napoje energetyczne	9
5.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych	9
5.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych	9
6. Uzależnienia behawioralne.....	10
6.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych	10
6.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych	10
6.3. Wnioski dotyczące dorosłych	11
7. Dostępność substancji w środowisku lokalnym	11
7.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych	11
7.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych	12
8. Analiza SWOT dotycząca problemów społecznych w Gminie Andrespol	12
III. Realizacja Programu	15
IV. Cele i zadania Programu	16
V. Źródła i zasady finansowania zadań.....	21
VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	21
VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	23
VIII. Monitoring oraz ewaluacja programu	24

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Andrespol na lata 2026-2028, zwany dalej Programem, obejmuje lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków, a także zagrożeniami behawioralnymi w Gminie Andrespol zwanej dalej Gminą. Zawarte w niniejszym dokumencie ustalenia wyznaczają również zakres i sposób realizacji innych zadań własnych gminy związanych z problematyką uzależnień i nadużywania substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałaniem przemocy.

Główną podstawę prawną Programu stanowią:

- 1) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151),
- 2) ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939),
- 3) ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673),
- 4) ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. 2025, poz. 1214),
- 5) ustawa o zdrowiu publicznym z dnia 11 września 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670) oraz ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 sierpnia 2023 r. (Dz.U. 2023 poz. 1718),
- 6) rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu z dnia 27 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2023r. poz. 1936),
- 7) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. 2021 r. poz. 642).

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Reguluje ona w sposób kompleksowy zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Określa również źródła finansowania tych zadań. Dokument opisuje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych. Reguluje dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczące obrotu alkoholem i reklamy alkoholu. Wprowadza regulacje dotyczące

postępowania wobec osób nadużywających alkoholu i określa podstawy leczenia odwykowego.

Podmiotami wyznaczonymi przez ustawodawcę do realizacji zadań w przedmiotowym zakresie są organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego. Zadania samorządów gminnych ujmowane są w formie gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu.

Do zadań tych zgodnie z art. 4¹ ustawy należy w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
- 6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Program zawiera także propozycje realizacji zadań własnych Gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii, określone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2024r. poz. 1939) oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024r. poz. 416). Zadania te wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z przepisami tej ustawy¹;
- 2) pomoc w leczeniu, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych.

Gmina Andrespol systematycznie podejmuje wysiłki w kierunku wsparcia zdrowia psychicznego i dobrostanu swoich mieszkańców, rozszerzając w ostatnich latach zakres aktywności o działania związane z uzależnieniami behawioralnymi. Uzależnienia te, obejmujące problematykę taką jak nadmierne korzystanie z mediów cyfrowych, hazard czy inne zachowania kompulsywne, stanowią coraz większe wyzwanie dla współczesnych społeczności. Dzięki tym działaniom, Gmina Andrespol ma nadzieję nie tylko zmniejszyć występowanie uzależnień behawioralnych, ale także zwiększyć ogólną świadomość na temat ich wpływu na zdrowie i dobrostan mieszkańców.

II. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych

Zgodnie z zaleceniami Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii powinien stanowić najlepiej dostosowaną do lokalnych potrzeb odpowiedź na występujące w środowisku problemy społeczne. W tym celu podstawą opracowania Programu na lata 2026–2028 była Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Andrespol, przeprowadzona w 2025 roku przez Centrum Działań Profilaktycznych. Diagnoza miała na celu rozpoznanie aktualnej sytuacji społecznej mieszkańców, określenie skali i charakteru zjawisk związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, występowaniem przemocy, uzależnień behawioralnych oraz innych zachowań ryzykownych,

---

¹ OBWIESZCZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 1449).

a także ocenę potrzeb i oczekiwań społeczności w zakresie profilaktyki. Najważniejsze wnioski z Diagnozy prezentują się następująco:

1. Postrzegane problemy społeczne na terenie Gminy Andrespol

W opinii mieszkańców Gminy Andrespol najpoważniejszym problemem społecznym są uzależnienia od Internetu i urządzeń elektronicznych. Aż 75% respondentów uznało ten problem za bardzo poważny lub poważny (odpowiednio 39% i 36%). Stosunkowo często za istotny uznawano również problem spożywania alkoholu wśród dorosłych – łącznie 62% badanych wskazało go jako bardzo poważny (22%) lub poważny (40%). W dalszej kolejności wymieniano zanieczyszczenie środowiska (42%), spożywanie alkoholu wśród dzieci i młodzieży (39%) oraz pracoholizm (40%). Co podkreśla, że do najważniejszych problemów społecznych zdaniem mieszkańców zaliczają się te dotyczące uzależnień: behawioralnych oraz od alkoholu.

2. Alkohol

2.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych

- Większość uczniów (68,75%) wskazała, że w ich najbliższym otoczeniu nikt nie pije alkoholu. 8,93% zadeklarowało, że alkohol spożywa jedna osoba z ich grupy rówieśniczej, 13,84% – że 2–3 osoby, a 8,49% – że więcej niż cztery osoby.
- Do spożycia alkoholu przynajmniej raz w życiu przyznało się 24,32% uczniów szkół podstawowych, co oznacza, że co czwarty badany ma już za sobą inicjację alkoholową. W większości przypadków był to jednorazowy kontakt z alkoholem (15,77%), natomiast 7,21% uczniów piło kilka razy, a 1,35% – wielokrotnie.
- Najczęściej wskazywanym wiekiem pierwszego kontaktu z alkoholem był okres poniżej 10. roku życia (26,79%), a w dalszej kolejności 14 lat (19,64%) oraz 11–12 lat (po 17,86%).
- Względem badań ogólnopolskich HBSC 2018, uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Andrespol rzadziej mają za sobą inicjację alkoholową. 24,32% uczniów jest po inicjacji alkoholowej, natomiast w skali kraju jest to 34,6%.

2.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych

- 28,89% uczniów stwierdziło, że nikt z ich znajomych nie pije alkoholu. 6,67% wskazało, że alkohol pije jedna osoba z ich otoczenia, 12,59% – dwie lub trzy osoby, 9,63% – cztery lub pięć osób, 5,93% – do dziesięciu, a 36,30% – więcej niż dziesięciu rówieśników.

- Do spożycia alkoholu przynajmniej raz w życiu przyznało się 60,45% uczniów szkół ponadpodstawowych. Wśród nich 9,70% piło alkohol tylko raz, 24,63% – kilka razy, a 26,12% – wielokrotnie.
- Najczęściej wskazywanym wiekiem pierwszego kontaktu z alkoholem był 14. rok życia (28,92%). Kolejne grupy stanowiły osoby, które spróbowały alkoholu w wieku 15 lat (20,48%) oraz przed ukończeniem 10. roku życia (14,46%).
- W obu analizowanych kohortach wiekowych odsetek uczniów z Gminy Andrespol którzy deklarują inicjację alkoholową, jest niższy niż średnia ogólnopolska z badań ESPAD.

2.3. Wnioski dotyczące dorosłych mieszkańców

- Większość dorosłych mieszkańców Gminy Andrespol spożywa alkohol okazjonalnie lub wcale – 31,16% badanych nie pije, a 36,23% robi to rzadziej niż raz w miesiącu. Regularne picie (co najmniej raz w tygodniu) dotyczy 6,52% respondentów.
- Najczęściej obserwowanymi zjawiskami związanymi ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych były głośne zachowania młodzieży (55,80%), awantury (30,43%) i wandalizm (19,57%). 31,16% badanych nie zauważyło żadnych takich incydentów.
- 40,58% dorosłych uznaje, że dostępność alkoholu dla niepełnoletnich jest duża, a zdaniem 31,88% - raczej ograniczona.
- Dostępność alkoholu dla osób nietrzeźwych oceniana jest jako wysoka – 64,24% badanych uznało ją za bardzo dużą lub raczej dużą.
- Większość respondentów nie ma wiedzy na temat lokalnej oferty wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu. 19,57% ocenia, że pomoc jest łatwo dostępna, 9,42% uznaje ją za trudno dostępną, 48,55% nie ma zdania, a 22,46% nie wie, gdzie można taką pomoc uzyskać.

3. Narkotyki i inne substancje psychoaktywne

3.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych

- Zdecydowana większość uczniów (99,1%) nigdy nie miała kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, a 0,45% przyznało, że spróbowało ich raz lub wiele razy.
- Uczniowie, którzy deklarowali inicjację, wskazywali wiek 13–14 lat jako moment pierwszego kontaktu z tymi substancjami.
- Ponad połowa badanych (56,25%) uważa, że nikt z ich klasy nie miał kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, a 22,77% wskazało na pojedyncze osoby.
- 92,83% uczniów deklaruje, że potrafiłoby odmówić przyjęcia substancji psychoaktywnej w sytuacji namawiania.

3.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych

- 7,52% uczniów miało kontakt z narkotykami (3,01% spróbowało tylko raz, 1,50% kilka razy, a 3,01% wielokrotnie), natomiast 92,48% nigdy nie sięgało po tego typu substancje.
- Wśród uczniów, którzy mieli kontakt z narkotykami, pierwsze próby pojawiały się najczęściej w wieku 14–16 lat — 30,00% wskazało wiek 14 lat, 40,00% – 15 lat, a 20,00% – 16 lat.
- 28,89% uczniów uważa, że nikt z ich klasy nie miał kontaktu z narkotykami, a 28,15% wskazało na pojedyncze osoby; 21,48% nie potrafiło tego ocenić.
- Zdecydowana większość uczniów (96,27%) uważa, że potrafiłaby odmówić przyjęcia substancji psychoaktywnej w sytuacji namowy.

3.3. Wnioski dotyczące dorosłych

- 59,12% badanych nie zna żadnej osoby z terenu gminy, która zażywa narkotyki; 13,14% zna jedną, a 15,33% – do pięciu takich osób.
- 70,07% respondentów nie potrafiło ocenić, jak łatwo można nabyć narkotyki na terenie gminy; 18,25% uznało, że jest to raczej łatwe, a 2,19% – że bardzo łatwe.
- 12,32% dorosłych przyznało, że przynajmniej raz w życiu zażyło środek uznawany za narkotyk, natomiast 87,68% nigdy tego nie robiło.
- 57,97% mieszkańców nie wie, gdzie można uzyskać pomoc w przypadku problemów z narkotykami, 26,81% słyszało o takich miejscach, a 15,22% zna je dokładnie.
- 97,81% respondentów nigdy nie przebywało w pracy pod wpływem alkoholu lub narkotyków, natomiast 2,19% przyznało, że taka sytuacja miała miejsce.

4. Nikotyna

4.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych

- Z papierosami kontakt miało 3,14% uczniów – 2,69% spróbowało ich tylko raz, a 0,45% paliło wielokrotnie. E-papierosy są wyraźnie bardziej popularne – sięgnęło po nie 12,67% uczniów, w tym 6,79% tylko raz, 3,62% kilka razy, a 2,26% wielokrotnie.
- Pierwsze próby palenia papierosów pojawiały się najczęściej w wieku 14 lat (50,00%), natomiast e-papierosów – w wieku 12–13 lat (odpowiednio 33,33% i 29,63%).
- 60,71% uczniów wskazało, że w ich najbliższym otoczeniu nikt nie używa papierosów ani e-papierosów, 16,07% zna 2–3 takie osoby, a 10,27% – od 4 do 5.

4.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych

- Z papierosami kontakt miało 32,59% uczniów – 8,89% spróbowało ich tylko raz, 11,11% kilka razy, a 12,59% paliło wielokrotnie. E-papierosy okazały się popularniejsze – używało ich 49,63% badanych, w tym 11,85% tylko raz, 16,30% kilka razy, a 21,48% wielokrotnie.
- Najczęściej wskazywanym wiekiem pierwszej próby zarówno papierosów, jak i e-papierosów był 14 rok życia (odpowiednio 26,09% i 25,00% badanych).
- 34,07% uczniów zadeklarowało, że więcej niż 10 osób z ich najbliższego otoczenia używa papierosów lub e-papierosów, a jedynie 25,19% uważa, że nikt z ich znajomych nie sięga po tego typu produkty.
- W grupie młodszej (15–16 lat) młodzież z Gminy Andrespol zadeklarowała niższy odsetek inicjacji nikotynowej zarówno w postaci papierosów (23,75% vs 38,6% w raporcie ESPAD), jak i e-papierosów (41,25% vs 56,7%) w porównaniu do wyników ogólnopolskich. Tak samo sytuacja wyglądała w grupie starszej (17–18 lat), młodzież z Andrespola rzadziej paliła papierosy (48,07% vs 56,1%) i używała e-papierosów (65,38% vs 69,5%) niż ich rówieśnicy w badaniach ESPAD.

5. Leki i napoje energetyczne

5.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych

- Blisko połowa uczniów szkół podstawowych (49,33%) miała kontakt z napojami energetycznymi, przy czym 20,63% piło je kilka razy, a 15,25% wielokrotnie.
- Uczniowie najczęściej po raz pierwszy sięgali po napoje energetyczne w wieku 12 lat (32,08%) lub 13 lat (28,30%), rzadziej w wieku 11 lat (20,75%) czy poniżej 10 lat (7,55%).
- 59,01% uczniów wskazało, że w ich otoczeniu są osoby pijące napoje energetyczne, w tym 19,37% ma 2–3 takich znajomych, a 13,06% – więcej niż 10.

5.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych

- 17,03% uczniów przyznało się do zażywania leków uspokajających lub nasennych bez wiedzy dorosłych, w większości dostępnych bez recepty (13,33%).

- 82,22% uczniów szkół ponadpodstawowych miało kontakt z napojami energetycznymi, w tym 28,15% piło je kilka razy, a 42,96% wielokrotnie.
- Uczniowie najczęściej po raz pierwszy sięgali po napoje energetyczne w wieku 13 lat (20,00%) i 14 lat (19,09%), rzadziej w wieku 11–12 lat (łącznie 26,37%) lub wcześniej (10,00%).
- 87,41% badanych wskazało, że w ich otoczeniu są osoby pijące napoje energetyczne, w tym 40,00% ma ponad 10 takich znajomych.

6. Uzależnienia behawioralne

6.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych

- Najczęściej uczniowie spędzali wolny czas, korzystając z komputera, smartfona lub konsoli (75,23%) oraz spotykając się z rówieśnikami (53,15%) i uprawiając sport (48,20%).
- Większość badanych (60,93%) korzystała z komputera do dwóch godzin dziennie, a 22,33% – od dwóch do czterech godzin.
- Czas spędzany przy telefonie był dłuższy – 35,94% uczniów korzystało z niego 2–4 godziny dziennie, a 27,18% powyżej czterech godzin.
- Najczęstszym celem korzystania z komputera lub telefonu było granie w gry (32,87%) oraz korzystanie z mediów społecznościowych (24,54%).
- Zdecydowana większość uczniów grała w gry komputerowe – 41,86% poświęcało na to do dwóch godzin dziennie, a 26,05% w ogóle nie grało.
- Większość uczniów (65,28%) nie odczuwała stresu ani niepokoju w sytuacji braku dostępu do Internetu, natomiast 16,67% przyznało, że zdarzyło im się to dokładnie raz, 9,26% doświadczało tego kilka razy, a 8,80% – wielokrotnie.
- 40,28% uczniów nigdy nie spotkało się w sieci z treściami niedozwolonymi, natomiast 14,81% zetknęło się z nimi wielokrotnie (ponad 20 razy).

6.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych

- Najczęściej uczniowie spędzali wolny czas, korzystając z komputera, smartfona lub konsoli (63,91%) oraz spotykając się z rówieśnikami (53,38%).
- 55,56% badanych korzystało z komputera do dwóch godzin dziennie, a 25,93% ponad cztery godziny.
- Z telefonu uczniowie korzystali znacznie dłużej – 31,85% spędzało przy nim 4–6 godzin dziennie, a 31,11% ponad sześć godzin.

- Najczęstszą aktywnością online było granie w gry (30,30%) i korzystanie z mediów społecznościowych (25,00%).
- 38,52% grało w gry komputerowe do dwóch godzin dziennie, a 20% nie grało wcale.
- 24,44% młodzieży miało kontakt z grami hazardowymi, w tym 12,59% wiele razy.
- 64,44% uczniów nie odczuwało stresu w wyniku braku dostępu do Internetu, natomiast 10,37% przeżyło to raz, 19,26% kilka razy, a 5,93% wielokrotnie.
- 36,30% młodzieży nigdy nie spotkało się z treściami niedozwolonymi online, jednak 29,63% zetknęło się z nimi wielokrotnie (ponad 20 razy).

6.3. Wnioski dotyczące dorosłych

- Połowa badanych (50,37%) oceniła, że korzysta z Internetu w podobnym stopniu jak ich rówieśnicy, natomiast 40% uznało, że korzysta mniej lub znacznie mniej, a 9,63% – więcej lub znacznie więcej.
- Większość dorosłych (55,48%) spędzała w Internecie do czterech godzin dziennie, 10,95% – od czterech do sześciu godzin, a 5,84% – ponad sześć godzin; 2,92% nie korzystało z Internetu w ogóle.
- W ciągu ostatnich 12 miesięcy 59,26% dorosłych nie korzystało z Internetu w celu ucieczki od problemów czy nieprzyjemnych emocji, natomiast 40,74% przyznało, że zdarzyło się to przynajmniej raz – w tym 13,33% wiele razy.
- W ostatnich 12 miesiącach 73,53% badanych nie odczuwało stresu ani niepokoju z powodu braku dostępu do Internetu; u 8,82% sytuacja taka wystąpiła raz, u 13,97% – kilka razy lub sporadycznie, a 3,68% doświadczało jej wielokrotnie.
- Połowa dorosłych mieszkańców (50,00%) nie miała zdania w kwestii potrzeby prowadzenia przez gminę kampanii dotyczących zagrożeń behawioralnych, 35,82% oczekiwało takich działań, a 14,18% uznało je za zbędne.
- 89,55% respondentów uważało, że można uzależnić się od hazardu, natomiast 6,72% nie miało w tej kwestii sprecyzowanego stanowiska.
- W ciągu ostatnich 12 miesięcy 85,40% badanych nie grało w gry na pieniądze w celu ucieczki od problemów czy złagodzenia nieprzyjemnych emocji, a 14,60% przyznało, że zdarzyło im się to przynajmniej raz.

7. Dostępność substancji w środowisku lokalnym

7.1. Wnioski dotyczące uczniów szkół podstawowych

- Większość uczniów nigdy samodzielnie nie kupowała substancji psychoaktywnych ani produktów objętych ograniczeniami sprzedaży. Najczęściej wskazywano zakup napojów energetycznych (35,71%), natomiast znacznie rzadziej e-papierosów (3,57%), alkoholu (1,35%), papierosów (0,45%) i innych substancji psychoaktywnych (0,45%).
- W opinii uczniów najłatwiej dostępnymi produktami są napoje energetyczne (52% uznało, że można je kupić łatwo lub bardzo łatwo). E-papierosy za dostępne uznało 31% badanych, alkohol i papierosy – po 22%. Najtrudniej dostępne były substancje psychoaktywne (12% wskazań „łatwo lub bardzo łatwo”) oraz leki uspokajające i nasenne (26%). Znaczna część uczniów nie potrafiła ocenić dostępności poszczególnych produktów – szczególnie innych substancji psychoaktywnych (38%) i leków uspokajających (37%).

7.2. Wnioski dotyczące uczniów szkół ponadpodstawowych

- Większość uczniów nigdy samodzielnie nie kupowała substancji psychoaktywnych ani produktów objętych ograniczeniami sprzedaży. Najczęściej wskazywano zakup napojów energetycznych (66,42%), natomiast rzadziej e-papierosów (28,89%), alkoholu (26,67%) i papierosów (18,52%). Samodzielny zakup narkotyków zadeklarowało 4,48% uczniów.
- W opinii uczniów najłatwiej dostępnymi produktami są napoje energetyczne (55% uznało, że można je kupić łatwo lub bardzo łatwo) oraz e-papierosy (47%). Zakup alkoholu jako łatwy lub bardzo łatwy oceniło 33% badanych, papierosów – 26%, a leków uspokajających i nasennych – 36%. Najtrudniej dostępne były substancje psychoaktywne (15% wskazań „łatwo lub bardzo łatwo”, 35% „trudno lub bardzo trudno”). Znaczna część uczniów nie potrafiła ocenić dostępności, szczególnie w odniesieniu do substancji psychoaktywnych (35%) i leków uspokajających (34%).

8. Analiza SWOT dotycząca problemów społecznych w Gminie Andrespol

Analiza SWOT to syntetyczne podsumowanie wyników diagnozy, w którym zestawia się czynniki **wewnętrzne** – mocne strony (S) i słabości (W) Gminy, z **zewnętrznymi** – szansami (O) i zagrożeniami (T) płynącymi z otoczenia. Macierz SWOT powstaje na podstawie danych ilościowych i jakościowych zebranych w badaniu (ankiety, dane zastane, wywiady), a także opinii kluczowych interesariuszy. Jej celem jest uchwycenie najbardziej istotnych czynników sprzyjających lub utrudniających realizację lokalnej polityki społecznej oraz

wskazanie

pól,

w których trzeba wzmacniać potencjał lub minimalizować ryzyko. Wyniki analizy stanowią pomost między częścią diagnostyczną a rekomendacjami: pomagają ustalić priorytety działań, dobierać adekwatne programy profilaktyczne i ustalać mierzalne cele w strategiach rozwiązywania problemów społecznych. Dzięki klarownemu podziałowi na cztery kategorie SWOT pozwala szybko zorientować się w sytuacji, a jednocześnie zachować kompleksowe ujęcie czynników wpływających na dobrostan mieszkańców.

S – mocne strony	W – słabe strony
Na terenie gminy funkcjonuje sieć instytucji wspierających mieszkańców, w tym Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły oraz punkt konsultacyjno-informacyjny oferujący wsparcie psychologiczne.	Ograniczony dostęp do specjalistycznej pomocy psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej – zarówno dla dzieci, jak i dorosłych mieszkańców.
Gmina charakteryzuje się dogodnym położeniem i bardzo wysoką dostępnością komunikacyjną – przebiegają przez nią ważne szlaki drogowe i kolejowe, zapewniające połączenie z Łodzią i innymi ośrodkami.	W 2024 roku pomocą społeczną objęto 367 osób, co mimo spadku ogólnej liczby beneficjentów, wiązało się ze wzrostem liczby rodzin wymagających pracy socjalnej – z 48 w 2023 roku do 98 w 2024 roku.
Mieszkańcy w większości pozytywnie oceniają warunki życia w gminie – 55,07% deklaruje, że żyje im się dobrze i czują się tu „jak u siebie”, a 22,46% wskazuje, że „można sobie tu jakoś radzić”.	Większość dorosłych mieszkańców (75,91%) nie angażuje się w działalność społeczną ani lokalne inicjatywy, co ogranicza potencjał współpracy i samoorganizacji społeczności.
Działania profilaktyczne w szkołach realizowane są systematycznie – uczniowie uczestniczą w zajęciach dotyczących emocji, stresu i relacji rówieśniczych, a szkoły prowadzą edukację w zakresie profilaktyki uzależnień i zachowań	Część mieszkańców ma ograniczoną wiedzę o dostępnych formach pomocy – dotyczy to zwłaszcza obszaru uzależnień.

ryzykownych.	
Większość mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania – 82,61% dorosłych ocenia poziom bezpieczeństwa w gminie jako wysoki lub bardzo wysoki.	Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych 60,45% miało kontakt z alkoholem, a 26,12% spożywało go wielokrotnie; w szkołach podstawowych odsetek uczniów po inicjacji alkoholowej wynosi 24,32%.
Wzrasta liczba dorosłych deklarujących abstynencję – 31,16% badanych nie pije alkoholu, co stanowi wzrost względem 9% w Diagnostyce z 2022 roku.	Część mieszkańców (35,04%) ocenia, że spożycie alkoholu w środowisku lokalnym wzrosło w ostatnich trzech latach.
O - szanse	T - zagrożenia
Możliwość dalszego rozwoju lokalnego systemu profilaktyki i wsparcia społecznego, opartego na współpracy instytucji publicznych, szkół, organizacji pozarządowych i służb mundurowych.	Ryzyko nasilenia uzależnień behawioralnych, zwłaszcza od Internetu i urządzeń elektronicznych – problem ten jest najczęściej wskazywany przez mieszkańców jako jedno z głównych zagrożeń społecznych w gminie.
Możliwość wprowadzenia nocnych ograniczeń sprzedaży alkoholu jako elementu lokalnej polityki prewencyjnej.	Ograniczona liczba specjalistów w zakresie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej może wydłużać czas oczekiwania na interwencję i obniżać skuteczność działań pomocowych.
Współpraca z instytucjami i specjalistami z obszaru Łodzi może zwiększać dostępność do usług psychologicznych, terapeutycznych i doradczych dla mieszkańców.	Presja rówieśnicza i łatwa dostępność substancji psychoaktywnych (w tym napojów energetycznych i alkoholu) zwiększają prawdopodobieństwo inicjacji wśród młodzieży.
Możliwość wdrażania działań profilaktycznych skierowanych do najmłodszych dzieci, co sprzyja kształtowaniu postaw prozdrowotnych od wczesnych lat.	Spadek liczby młodych mieszkańców oraz migracje do większych miast mogą osłabiać zaangażowanie w życie lokalne i ograniczać ciągłość działań profilaktycznych.

III. Realizacja Programu

Realizując dyspozycję art. 4¹ ust 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi art. 10 ust. 4-5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, realizatorem Programu jest Gmina Andrespol. Realizacja Programu stanowi jedno z zadań własnych Urzędu Gminy Andrespol (dalej: UG). Zadania Programu będą współrealizowane przez następujące podmioty:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu (dalej: OPS);
- 2) Koordynator Gminnego Programu (dalej: KGP);
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKRPA);
- 4) Punkt Konsultacyjny (dalej: PK);
- 5) Gabinet Terapeutyczny (dalej: GT);
- 6) Posterunek Policji w Andrespolu (dalej: P);
- 7) Szkoły i placówki oświatowo-wychowawcze, w tym świetlice środowiskowe (dalej: SZ);
- 8) Placówki Służby Zdrowia (dalej: Z);
- 9) Partnerzy zewnętrzni, w tym organizacje pozarządowe, biznesowe, indywidualni realizatorzy, kluby i stowarzyszenia sportowe (dalej: PZ);

Adresatami podejmowanych działań są wszyscy mieszkańcy Gminy, a w szczególności:

- 1) dzieci i młodzież;
- 2) rodzice, opiekunowie, wychowawcy;
- 3) konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych;
- 4) osoby uzależnione i pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy;
- 5) rodziny osób z problemem alkoholowym;
- 6) osoby doznające przemocy domowej;
- 7) osoby ze środowisk zmarginalizowanych lub/i narażone na czynniki ryzyka związane z zaburzeniami psychicznymi;

- 8) pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

IV. Cele i zadania Programu

Cel główny: Ograniczenie negatywnych skutków związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, a także przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnymi w społeczności lokalnej.

Osiągnięcie celu głównego będzie wytyczone przez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) upowszechnianie wiedzy i informacji w zakresie profilaktyki uzależnień, treściowo dopasowanych do odbiorców (dzieci, młodzież, rodzice, seniorzy),
- 2) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób w kryzysie lub zagrożonych wykluczeniem,
- 3) prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, wychowawczych oraz edukacyjnych na rzecz lokalnej społeczności z wykorzystaniem jej zasobów, w oparciu o aktualną wiedzę naukową, „dobre praktyki” innych gmin, a także doświadczenia z dotychczasowych realizacji analogicznych zadań,
- 4) rozwijanie kompetencji osób pracujących w systemie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej, jak również osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz ich opiekunów.

Powyższe cele są w swoich założeniach zgodne z celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, którym jest *wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia*

i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu, a także z jego celem operacyjnym nr 2 obejmującym: Profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Zadania ujęte do realizacji:

- 1) edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
- 2) monitorowanie i badanie problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu);
- 3) edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
- 4) poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
- 5) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo - wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;
- 6) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy domowej;
- 7) redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich;
- 8) wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej;
- 9) zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu;
- 10) zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
- 11) realizacja zadań na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Cele te będą realizowane za pomocą wyszczególnionych w poniższej tabeli zadań.

Lp.	Działania szczegółowe	Realizatorzy zadania	Termin realizacji
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz osób uzależnionych od czynności (uzależnienia behawioralne).		
	Finansowanie, rozwijanie i wspieranie działalności Rodzinnego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w Andrespolu, w tym udzielanie kompleksowej pomocy osobom jej potrzebującym oraz realizacja elementów Programu.	PK, OPS, GT	działania ciągłe
	Realizacja zadań związanych z procedurami sądowymi i motywowaniem osób uzależnionych do leczenia, m.in. prowadzenie rozmów motywujących, udzielanie informacji o dostępnych formach pomocy i placówkach leczenia, oraz kierowanie wniosków do sądu.	GKRPA	działania ciągłe
	Współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia oraz rehabilitacji osób uzależnionych, dzieci z rodzin alkoholowych oraz osób dotkniętych przemocą domową.	Z, KGP, OPS	działania ciągłe
	Dofinansowanie szkoleń dla pracowników placówek działających w obszarze profilaktyki uzależnień.	GKRPA, PZ	działania ciągłe
	Działania informacyjne dotyczące możliwości uzyskania pomocy w przypadku problemu alkoholowego, narkomanii, przemocy domowej lub problemów uzależnień behawioralnych na terenie Gminy i w najbliższej okolicy.	GKRPA, Z, SZ, KGP, GT	działania ciągłe
	Wspieranie i współpraca ze środowiskami abstynenckimi oraz organizacjami pozarządowymi – w ramach edukacji, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych.	GKRPA, PZ	działania ciągłe

2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą.		
	Działania informacyjne dotyczące przemocy domowej oraz problemów uzależnień (alkoholowych i narkotykowych), mające na celu zwiększenie świadomości społecznej oraz promowanie dostępnych form wsparcia po przez np. organizację spotkań i prelekcji dla mieszkańców, kampanie lokalne, publikacje w prasie, dystrybucję materiałów edukacyjnych.	GKRPA, PK, OPS	działania ciągłe
	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w obszarze uzależnień oraz przemocy.	PZ, GKRPA	działania ciągłe
	Zapewnienie profesjonalnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom doświadczającym przemocy, wychowującym się w rodzinach gdzie występuje problem alkoholowy oraz ich rodzinom. Udzielanie pomocy sprawcom przemocy.	GKRPA, OPS, PZ	działania ciągłe
	Uruchamianie procedury „Niebieska Karta” w sytuacji pojawiających się sygnałów o zaburzeniach w funkcjonowaniu rodziny dotyczących przypadków przemocy, współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie rozwiązywania problemów z występowaniem przemocy domowej. Pozyskiwanie informacji od Policji i OPS o prowadzonych interwencjach wobec osób uzależnionych i/lub stosujących przemoc domową.	Wszystkie uprawnione podmioty	działania ciągłe
	Prowadzenie i finansowania placówek wsparcia dziennego w formie świetlic środowiskowych.	SZ	działania ciągłe
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.		
	Realizacja programów profilaktyki z zachowaniem standardów jakości programów profilaktycznych, z pierwszeństwem dla tzw. programów rekomendowanych.	SZ, PZ	działania ciągłe
	Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. ulotki, broszury, plakaty itd.) związanych z realizacją zadań określonych w programie.	KGP, SZ	działania ciągłe

	Organizacja obozów, wyjazdów i pólkolonii z realizacją programu profilaktycznego w czasie ferii letnich i zimowych dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka.	SZ, PZ, KGP	Ferie zimowe, i przerwa wakacyjna
	Szkolenia realizatorów programów profilaktycznych, w szczególności programów znajdujących się w bazie programów rekomendowanych.	SZ, PZ	działania ciągłe w ciągu roku szkolnego
	Podjęmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców poprzez organizowanie i finansowanie warsztatów umiejętności wychowawczych, profilaktycznych o tematyce profilaktyki uzależnień i działań, które mają na celu wzmocnienie roli rodziców.	SZ, PZ	działania ciągłe
	Prowadzenie szkoleń doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczących wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznych oraz kompetencji wychowawczych i profilaktycznych sprzyjających kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.	SZ, PZ	działania ciągłe
	Przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień wśród mieszkańców Gminy uwzględniającej występowanie w placówkach oświatowych czynników ryzyka i czynników chroniących. Ewaluacja dotychczasowych zmian w zakresie występowania problemu uzależnień i przemocy wśród mieszkańców Gminy.	PZ	2028 (zakończenie programu)
	Udział w kampaniach profilaktycznych upowszechniająco - informujących z zakresu uzależnień behawioralnych, związanych z profilaktyką narkotykową oraz profilaktyką alkoholową dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców oraz związanych z tematyką przemocy.	SZ, PZ, KGP	działania ciągłe
4.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.		
	Udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym poprzez wsparcie edukacyjne i materialne podmiotów pracujących na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych, przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym oraz zapobiegania przemocy domowej.	GKRPA, PZ	działania ciągłe

	Współpraca ze stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy Andrespol oraz organizacjami sportowymi, kulturalno – oświatowymi, związkami religijnymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zajęć profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, szczególnie z grup podwyższonego ryzyka oraz dla seniorów.	GKRPA, SZ, PZ	działania ciągłe
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.		
	Występowanie w postępowaniach sądowych w charakterze oskarżyciela publicznego.	GKRPA	W razie potrzeby
	Prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych przez GKRPA, Posterunek Policji w Andrespolu w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	GKRPA, P	działania ciągłe
	Prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych, na przykład przy użyciu metody „tajemniczego klienta”.	GKRPA, PZ	Co roku

Lista zadań szczegółowo opisanych w tabeli nie stanowi katalogu zamkniętego. W razie wystąpienia okoliczności uzasadniających realizację zadań nieuwzględnionych w Programie, katalog ten może zostać rozszerzony, pod warunkiem że cele dodatkowych działań będą dotyczyć profilaktyki oraz rozwiązywania problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych.

V. Źródła i zasady finansowania zadań

1. Finansową podstawę realizacji będą stanowić dochody własne Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Koszty realizacji Programu mogą też być pokrywane z innych źródeł, takich jak środki własne odbiorców czy partnerów zewnętrznych. W szczególności mogą być w tym celu wykorzystywane opłaty z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „małpkowe”), jednak wyłącznie na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.
3. Zlecanie zadań ujętych w Programie nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zlecanie zadań gminnym jednostkom organizacyjnym może nastąpić w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.
4. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych wynikających z niniejszego Programu ujmuje się corocznie w planie budżetowym Gminy.
5. Podmioty realizujące zadania programu:
  - a. składają sprawozdanie z realizacji zadania.

VI. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a także dobrymi praktykami w tym zakresie można wyszczególnić następujące obszary funkcjonowania Komisji:

- 1) wykonywanie zadań nałożonych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawą o zdrowiu publicznym.
- 2) udział w opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Andrespol,
- 3) prowadzenie postępowań zmierzających do spowodowania poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu,

4) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności:

- liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia zarówno w miejscu, jak i poza miejscem sprzedaży,
- zasad usytuowania na terenie Gminy Andrespol miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,

5) kontrola przestrzegania zasad i warunków sprzedaży napoi alkoholowych,

6) kierowanie osób uzależnionych, które nie zgodziły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie się leczeniu odwykowemu na badanie przez biegłych psychiatrę i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazaniu rodzaju zakładu leczniczego,

7) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

8) prowadzenie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami, co do których wpłynęły zgłoszenia o nadużywaniu alkoholu,

9) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą domową,

10) organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

W ramach ciągłego doskonalenia działań Komisji oraz w celu zwiększenia efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na realizację Programu członkowie GKRPA podejmą działania w zakresie rozeznania możliwości podjęcia oraz efektywności następujących zmian w swoim funkcjonowaniu:

- a. Prowadzenie indywidualnych rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu oraz ich rodzinami przez wyłącznie jednego lub dwóch członków GKRPA. Taka struktura może umożliwić bardziej indywidualne i skoncentrowane podejście do problemów uzależnienia, co może przyczynić się do zwiększenia skuteczności działań profilaktycznych i interwencyjnych.
- b. Odbycie specjalistycznego szkolenia dla członków GKRPA wraz z pracownikiem UG odpowiedzialnym za zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w zakresie prowadzenia kontroli zasad i warunków korzystania z zezwoleń na obrót alkoholem. Taka wiedza i umiejętności mogą przyczynić się do lepszego monitorowania i egzekwowania przestrzegania przepisów dotyczących sprzedaży

alkoholu, co z kolei może mieć pozytywny wpływ na zwiększenie dochodów z opłat wnoszonych z tego tytułu do UG.

- c. Ścisła współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym. Wiele przypadków przemocy domowej jest ściśle powiązanych z problemami alkoholowymi, a współpraca między tymi dwoma zespołami może przynieść korzyści zarówno w zakresie efektywności działań, jak i w optymalizacji wykorzystania dostępnych środków.

Taka międzysektorowa współpraca może obejmować wspólne planowanie i realizację działań profilaktycznych, wymianę informacji i doświadczeń, a także koordynację działań interwencyjnych. Wspólne działania mogą również przyczynić się do lepszego zrozumienia złożonych przyczyn i skutków przemocy domowej oraz uzależnienia od alkoholu, co z kolei może prowadzić do bardziej skutecznych i celowanych interwencji. Komisja podejmie działania w celu efektywniejszej współpracy oraz oceni jakie korzyści mogłaby przynieść, zarówno dla efektywności działań, jak i dla optymalizacji wykorzystania środków budżetowych. Współpraca ta może również przyczynić się do lepszego zrozumienia potrzeb społeczności lokalnej i bardziej kompleksowego podejścia do problemów związanych z alkoholizmem i przemocą domową w Gminie.

Komisja dokona analizy propozycji działań i oceni czy ich wdrożenie będzie korzystne i zgodne z celami Programu. Wprowadzenie tych zmian może przyczynić się do zwiększenia efektywności działań Komisji oraz potencjalnego zwiększenia środków w budżecie przeznaczonym na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych, co umożliwi realizację szerszego zakresu działań profilaktycznych i interwencyjnych w Gminie.

VII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Za wykonywanie zadań wynikających z art 41 ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. oraz realizacji Programu członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej: GKRPA) otrzymują wynagrodzenie według poniższych zasad:

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 180 złotych brutto za udział w posiedzeniu Komisji lub udział w Kontroli, jeżeli Kontrola odbywa się w innym dniu niż posiedzenie.

2. Za wyjazd poza teren Gminy w sprawach dotyczących problematyki związanej z działalnością Komisji oprócz wynagrodzenia określonego w pkt. 1 przysługuje członkowi Komisji zwrot kosztów podróży.
3. Wynagrodzenie, o którym mowa pkt. 1 nie przysługuje pracownikom Urzędu Gminy Andrespol i jednostek organizacyjnych Gminy, jeżeli posiedzenia Komisji i kontrole odbywają się w godzinach pracy tych jednostek.
4. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie podpisanej listy obecności dołączonej do protokołu z posiedzenia komisji.
5. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1 może ulec zmianie na początku nowego roku kalendarzowego, o czym zostaną poinformowani wszyscy Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w trybie załącznika do niniejszej uchwały.

Nadzór nad realizacją zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii sprawuje Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

VIII. Monitoring oraz ewaluacja programu

Systematyczne monitorowanie sytuacji w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie Gminy polegają w szczególności na:

- a) ewaluacji realizowanych działań;
- b) analizie sprawozdań z realizacji poszczególnych zadań;
- c) przygotowywaniu przez GKRPA raportów dla Rady Gminy Andrespol.
- d) przygotowanie rocznej informacji (sprawozdania) o zrealizowanych lub podjętych w ubiegłym roku zadaniach z zakresu zdrowia publicznego dla Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (formularz KCPU G-1) do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy oraz Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi.

Monitorowaniem programu zajmować się będzie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z pozostałymi realizatorami Programu.

Wskaźniki monitoringu:

- a) liczba osób objętych działaniami pomocowymi m.in.: współuzależnieni, dzieci z grup ryzyka, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym;
- b) liczba osób biorąca udział w akcjach i programach z zakresu prowadzonej profilaktycznej działalności edukacyjnej, informacyjnej;
- c) liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi;
- d) liczba przeprowadzonych działań informacyjnych i liczba objętych nimi mieszkańców;
- e) liczba i koszt zakupionych materiałów informacyjnych;
- f) liczba rodziców objętych programami profilaktyki uniwersalnej;
- g) liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień;
- h) liczba odbiorców projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe i inne instytucje;
- i) liczba dzieci objętych pomocą i wsparciem w ramach działalności placówek wsparcia dziennego;
- j) liczba porad udzielonych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym;
- k) liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- l) liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”;
- m) liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w organizowanych obozach, wyjazdach i półkoloniach z realizacją programu profilaktycznego w czasie ferii letnich i zimowych.

Ewaluacja Programu obejmuje systematyczne, konsekwentne zbieranie danych oraz ich analizę i interpretację, w celu sprawdzenia czy działania zaplanowane w Programie zostały przeprowadzone zgodnie z założeniami. Ewaluacja ta może dotyczyć zarówno wyników danego działania, jak też procesu jego implementacji. Ponadto analiza przebiegu realizacji poszczególnych działań w ramach Programu ułatwia zaplanowanie dalszych działań i interpretację efektów ewaluacji wyników Programu. Ewaluacja Programu powinna mieć

charakter ciągły i być dokonywana zarówno przez jego realizatorów, jak też ewaluatorów zewnętrznych.

Załącznik nr 1 do Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Andrespol na rok 2026

Preliminarz kosztów realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Andrespol w roku 2026				
Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wydatki
851	85154	2360	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	150 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	13 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	1 500,00
		4170	Wynagrodzenie bezosobowe	230 000,00
		4190	Nagrody konkursowe	3 000,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	30 000,00
		4220	Zakup środków żywności	6 000,00
		4260	Zakup energii, gazu, wody	3 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	80 000,00
		4360	Opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych	600,00
		4400	Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki i lokale	2 500,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	400,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	2 000,00
	85153	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 500,00
		4300	Zakup usług pozostałych	5 500,00

Wydatki ogółem:	530 000,00 zł

Załącznik nr 2 do Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Andrespol na lata 2026-2028

Preliminarz kosztów realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Andrespol na lata 2026-2028				
Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Wydatki
851	85154	2360	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego	470 000,00
		4110	Składki na ubezpieczenie społeczne	42 000,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	5 000,00
		4170	Wynagrodzenie bezosobowe	750 000,00
		4190	Nagrody konkursowe	9 500,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	95 000,00
		4220	Zakup środków żywności	18 000,00
		4260	Zakup energii, gazu, wody	10 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	257 800,00
		4360	Opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych	2 000,00
		4400	Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki i lokale	8 000,00
		4410	Podróże służbowe krajowe	1 200,00
		4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	6 000,00

	85153	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	8 000,00
		4300	Zakup usług pozostałych	17 500,00
Wydatki ogółem:				1 700 000 zł

Przewodniczący Rady
Gminy Andrespol

Jan Woźniak